

Building Case

Terveydenhuollon tilat

Kuvat: Katja Lössönen /
Vaasan keskussairaalan kuvarkisto

Terveydenhuollon tiloissa riittävä äänenvaimennus on välttämätöntä viihtyvyyden, työntekijöiden hyvinvoinnin ja potilaiden yksityisyyden kannalta. Korkeat hygieniavaatimukset asettavat haasteita materiaalivalinnoille. Vaasan keskussairaalan Y-rakennuksen ja Joensuun keskussairaalan psykiatrian L-talon rakennusprojekteissa akustiikka nostettiin keskiöön, ja lopputulos on molemmissa onnistunut.

Ecophon[®]
SAINT-GOBAIN

A SOUND EFFECT ON PEOPLE

Vaasan keskussairaala

Vaasan keskussairaalassa päivystyslääketieteen toiminnot laajenivat. Uuteen Y-rakennukseen sijoittuu yhteispäivystys, päivystys- ja sydänosastot, päiväkirurgia, vuodeosasto ja preoperatiivinen poliklinikka. Lähtökohtana tilojen suunnittelussa oli hoitoprosessien sujuvoittaminen ja potilaiden hyvinvointi.

Uusi Y-rakennus valmistui Vaasan keskussairaalan alueelle alkuvuodesta 2014. Kyseessä oli vaativa projekti, sillä saman katon alle piti saada mahtumaan runsaasti erilaisia toimintoja. Lisähaasteen suunnitteluun toi uudisrakennuksen sovittaminen nykyisten sairaalarakennusten matalaan kerroskorkeuteen. Suunnitteluprosessin edetessä tilaohjelma kasvoi hieman, mutta selkeyden ja kompaktiuden säilyttäminen vaati arkkitehteiltä paljon.

– Meidän tavoitteenamme oli luoda tilat, joissa on helppo liikkua ja jotka on helppo hahmottaa. Yhteyksien tiloista toisiin oli oltava toimivat ja tilojen muuntelu mahdollista, kertoo arkkitehti **Niina Rissanen** Arkkitehtitoimisto Tähti-Set Oy:stä.

Sairaalasunnittelussa henkilökunnan ja potilaiden tarpeet ovat aina lähtökohtana. Vaasassa keskussairaalan henkilökunta olikin tiiviisti projektissa mukana. Erityisen tarkkaan mietittiin hoitoprosessit, joiden keskiössä

on potilas, sekä henkilökunnan ja potilaiden kulkureitit.

Sisäänkäyntikerroksessa on yhteispäivystyksen vastaanottotilat. Kaikki potilaat ilmoittautuvat Triage-hoitajalle, joka ohjaa heidät joko erikoissairaanhoidon tai perusterveydenhuollon vastaanottoon.

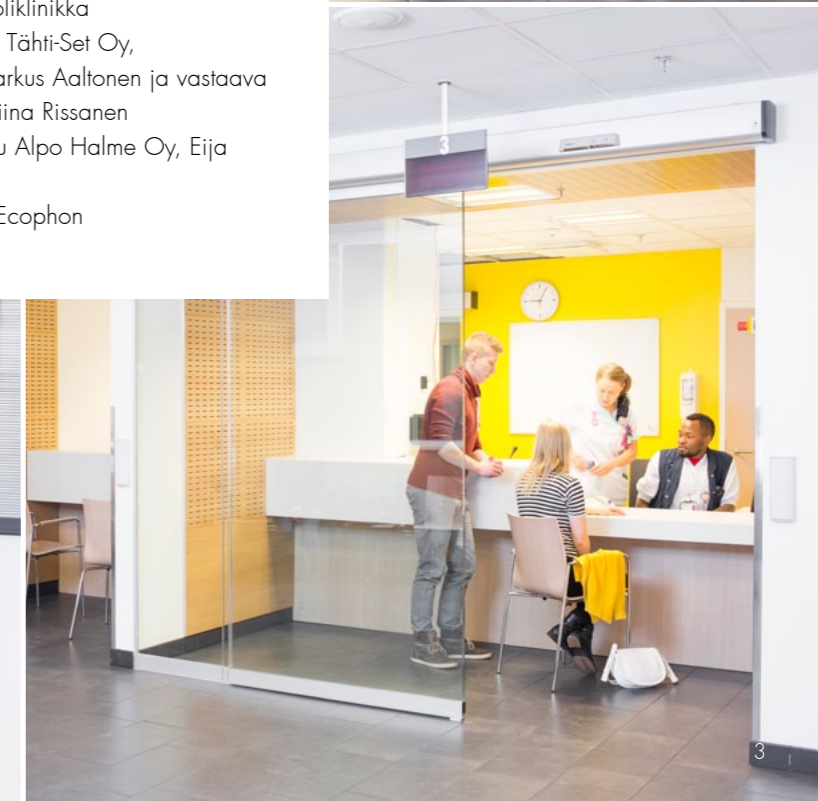
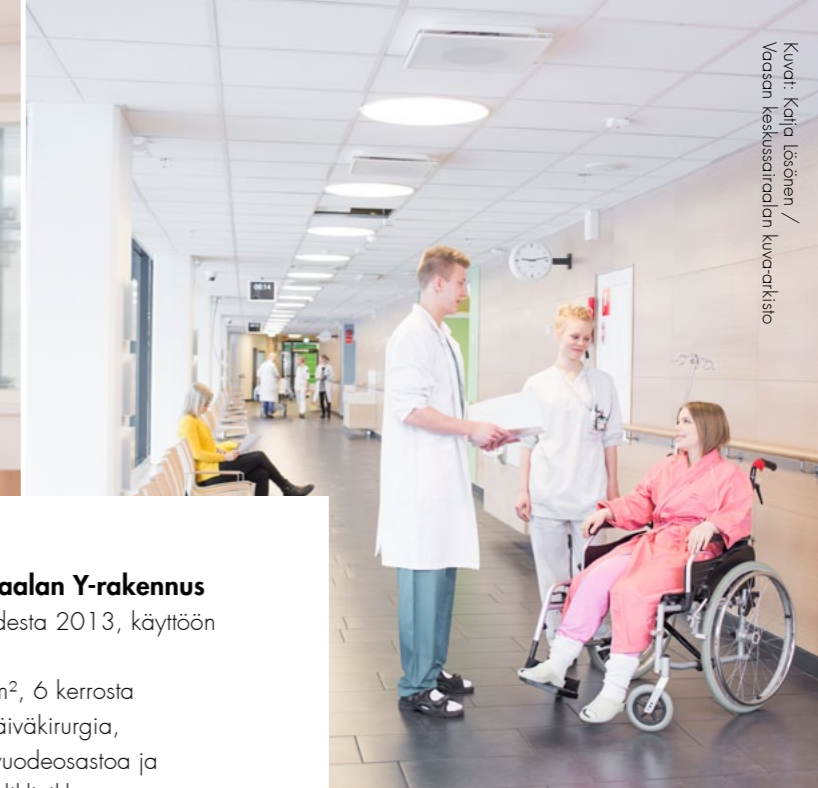
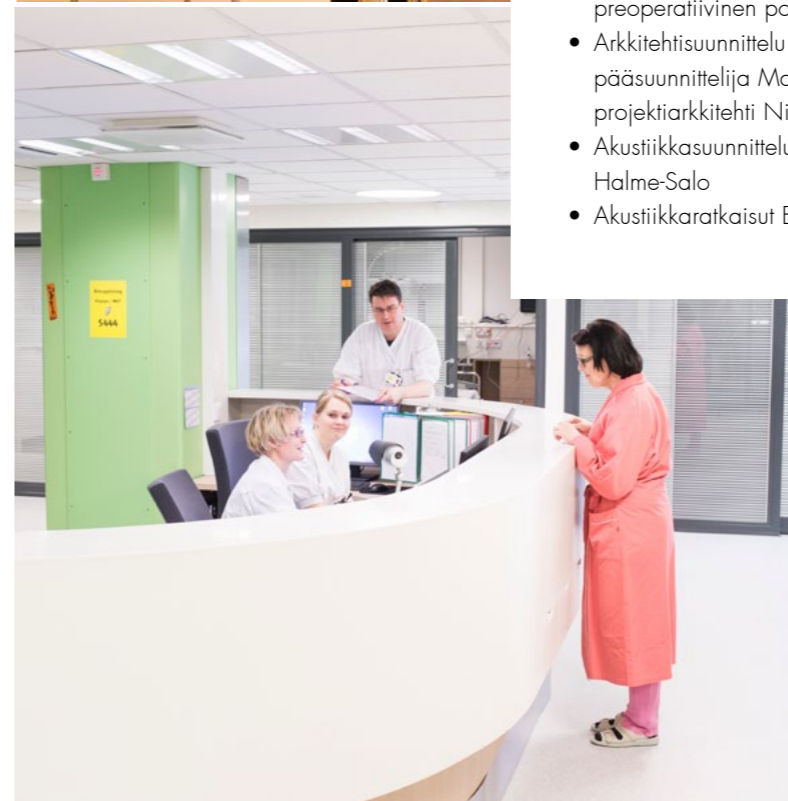
– Halusimme, että ympäristö olisi potilaille mahdollisimman viihtyisä ja rauhoittava. Siksi esimerkiksi ambulanssipotilaiden sisäänkäynti, ensihoito ja toimenpidehuoneet ovat erillään peruspäivystyksestä, ja myös lapsille on omat odotustilat, kertoo Vaasan keskussairaalan suunnitteluinsinööri **Sanna Ahola**.

Myös esteettiset ja visuaaliset tavoitteet saavutettiin. – Y-rakennus on meren rannalla, hienossa maisemassa, ja siksi tiloihin haluttiin raikkautta ja valoisuutta. Kyseessä on myös merkittävä rakennus, joten halusimme siitä ulkoisesti edustavan ja modernin, mutta samalla vanhaan sairaalakokonaisuuteen sopivan, kuvailee Rissanen. ●

Vaasan keskussairaalan Y-rakennus

- Valmistui loppuvuodesta 2013, käyttöön 2014
- Pinta-ala 15 000 m², 6 kerrosta
- 5 hoitoyksikköä: päiväkirurgia, yhteispäivystys, 2 vuodeosastoa ja preoperatiivinen poliklinikka
- Arkkitehtisuunnittelu Tähti-Set Oy, pääsuunnittelija Markus Aaltonen ja vastaava projektiarkkitehti Niina Rissanen
- Akustiikkasuunnittelu Alpo Halme Oy, Eija Halme-Salo
- Akustiikkaratkaisut Ecophon

Joensuun keskussairaala

Joensuussa lasten-, nuorten- ja aikuispsykiatrian tilat sijaitsivat aiemmin seitsemässä eri yksikössä, mikä vaikeutti palveluiden yhteen sovittamista. Uusi Joensuun keskussairaalan yhteyteen rakennettu L-talo kokoaa toiminnot saman katon alle. Erityisen tärkeää oli luoda rauhalliset, viihtyisät ja yksityisyyttä tukevat tilat.

Joensuussa psykiatrisen hoidon toiminnot, osastot ja avohoito, lapset, nuoret ja osittain myös aikuiset, sijaitsevat nyt samassa rakennuksessa. Kun toinen vaihe valmistuu, myös aikuisten psykiatrisen hoidon kokonaisuudessaan samassa yksikössä. Tämä helpottaa perhetyöntekijöiden työtä ja on tärkeää myös potilaille. Sairaalahoidon ja avohoidon välinen raja madaltuu, ja potilaat saavat hoitoa tutussa ja turvallisessa ympäristössä. Uusista tiloista löytyy myös sairaalakoulu, jossa on luokkatilat ala- ja yläkoululaisille.

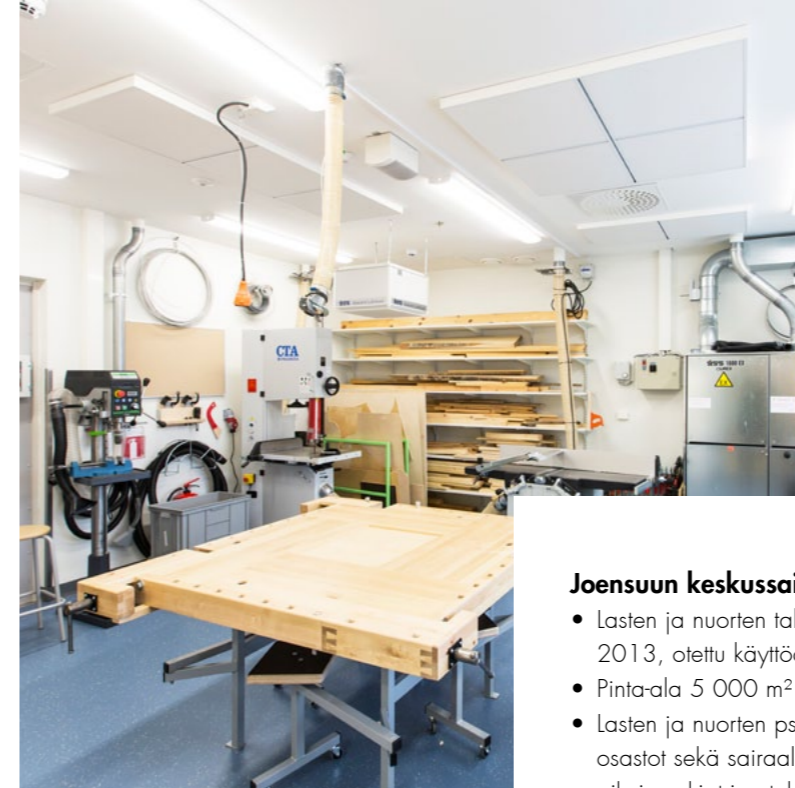
– Sairaalarakentaminen on erikoisrakentamista ja myös kallista. Siksi suunnittelussa käyttäjän näkökulma on tärkein. Rakennuksen on vastattava käyttötarkoitusta. Joensuun L-talon osalta tämä tarkoitti erityisesti rauhallisuuden ja turvallisuuden korostamista, kertoo **Rami Kolehmäinen** Arkkitehtistudio Kujala & Kolehmäinen Oy:stä.

Henkilökunta oli tiiviisti mukana suunnittelussa. Sairaalakoulun, lasten-, nuorten- ja aikuispsykiatrian osastoilta oli koottu työryhmät, ja kaikilta klinikoilta oli projektiin nimetyt yhteyshenkilöt.

– Toiveitamme kuultiin ja saimme erittäin hyvät ja rauhalliset tilat, kiittelee Pohjois-Karjalan sairaanhoitopiiriin suunnittelukoordinaattori **Menna Kärnä**.

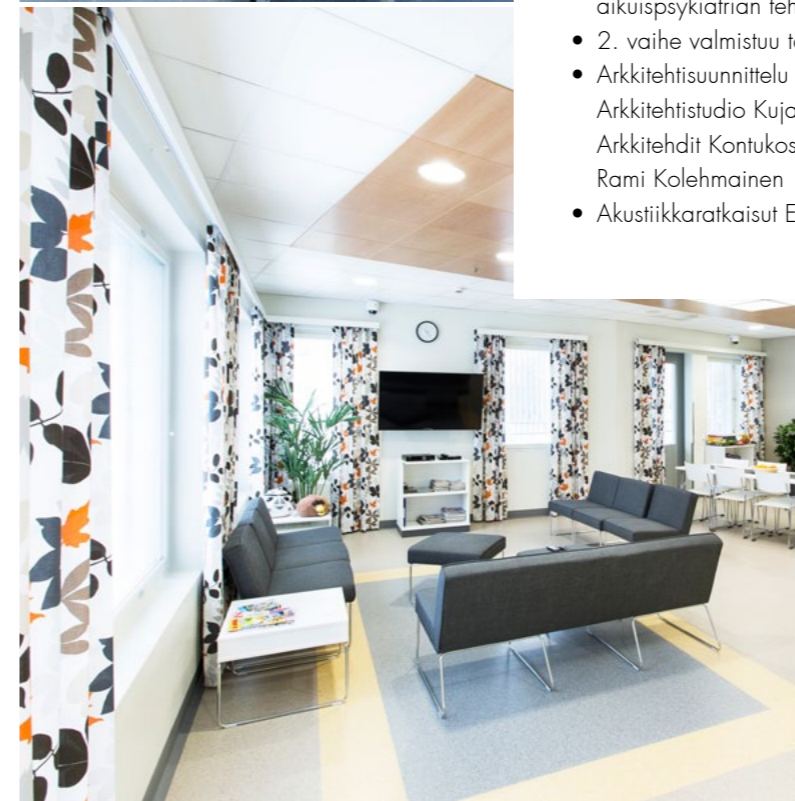
Lasten- ja nuortenosastoista luotiin hyvin kodinomaiset, ja sisätiloista haluttiin mahdollisimman paljon näkymiä ulos. Tähän päästiin rakennuksen pitkänomaisella muodolla ja kaksoiskäytävillä, jotta potilashuoneet pystyttiin sijoittamaan ulkoseinälle.

Kolmikerroksisen rakennuksen pohjakerroksessa on noin 500 neliön sairaalakoulu, josta löytyy perinteisten luokkatilojen lisäksi teknisen työn tilat, kotitalouskeittiö, musiikkiluokka ja fysiikka-kemian luokka. Monikäyttöisyys on ollut tiloissa tärkeää. ●

Joensuun keskussairaalan L-talo

- Lasten ja nuorten talo valmistui loppuvuodesta 2013, otettu käyttöön 2013/12
- Pinta-ala 5 000 m²
- Lasten ja nuorten psykiatrian poliklinikat ja osastot sekä sairaalakoulu ja toistaiseksi aikuispsykiatrian tehostettu avohoito
- 2. vaihe valmistuu toukokuussa 2016
- Arkkitehtisuunnittelu työyhteisliittymä: Arkkitehtistudio Kujala & Kolehmäinen Oy ja Arkkitehdit Kontukoski Oy, pääsuunnittelija Rami Kolehmäinen
- Akustiikkaratkaisut Ecophon

Akustiikka erityisroolissa terveydenhuollon tiloissa

Sairaalaympäristössä ääneneristys ja -vaimennus ovat erityisen tärkeitä intimiteettisuojaus- ja rauhallisuuden takia. Rauhallinen ääniympäristö vaikuttaa myös yleiseen viihtyvyyteen, edistää potilaiden paranemista ja työntekijöiden viihtyvyyttä. Haasteita asettavat korkeat hygieniavaatimukset ja rajalliset paikat ääntä vaimentavan materiaalin sijoittamiseen.

Rauhallisuus turvallisuustekijä

Joensuun L-talossa äänieritys ja hyvä äänimaailma olivat koko projektin punainen lanka. Psykiatrian puolella rauhallinen ääniympäristö on jopa tärkeämpi kuin muissa terveydenhuollon tiloissa.

– Meillä se on ennen kaikkea turvallisuustekijä, sillä

käsittelemme arkaluontoisia asioita. Potilaiden on pysyttävä puhumaan asioista ilman, että on pelkoa puheen kantautumisesta muiden kuultavaksi, Menna Kärnä painottaa.

Akustiikkasuunnittelusta vastasi arkkitehtitoimisto.

– Alakattorakenteet ovat mahdollisimman hyvin ääntä vaimentavia. Kaikilla käytävillä, osastojen oleskelutiloissa ja poliklinikoiden tiloissa on alaslaskettu akustiikkakatto. Vaatimuksena oli, että akustiikkalevyjen on oltava avattavia, huollettavia ja vaihdettavia, Kolehmainen kertoo.

Erytisen tyytyväinen Kolehmainen on Joensuun keskussairaalan L-talon yleistilojen ja oleskelutilojen akustiikkaan.

– Rauhallisesta ympäristöstä paras palaute tuli pieneltä sairaalakoulun oppilaalta. Hän oli kysynyt, onko täällä ketään muita, kun on niin hiljaista, Kärnä toteaa tyytyväisenä.

Hygieniavaatimukset täyttävää akustiikkaa

Vaasan keskussairaalan Y-rakennuksessa akustiikkamateriaalien valinnassa painottuivat hygieniavaatimukset. Rakennuksessa on vastaanotto- ja aulatilojen lisäksi erityisen korkean hygieniavaatimuksen tiloja, kuten leikkaussalit ja eristyskoneet. Niihin valittaville materiaaleille oli kovat hygieni- ja puhdistettavuusvaatimukset, joten materiaaliksi valittiin Ecophonin Meditec- ja Proteclevyt. Kaikki akustiikkakatot toteutettiin alaslaskettuina, jotta vaimennuskyky on mahdollisimman hyvä.

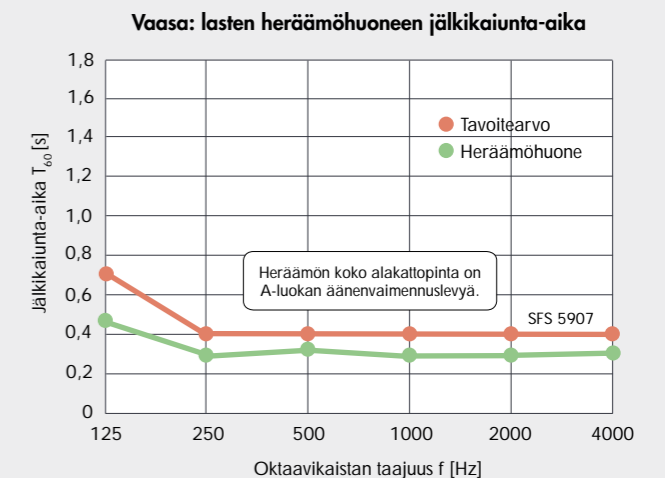
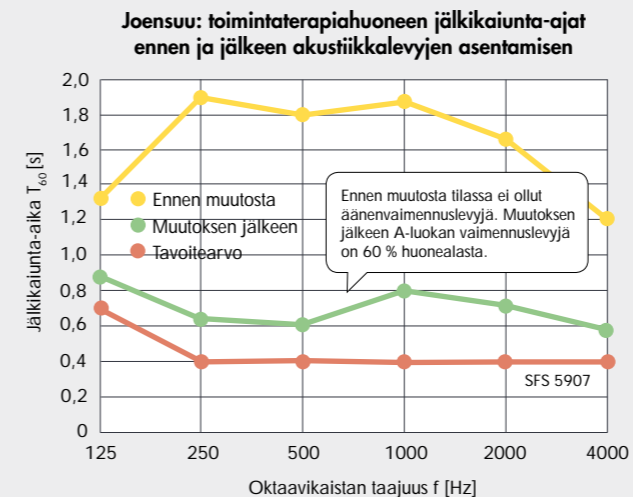
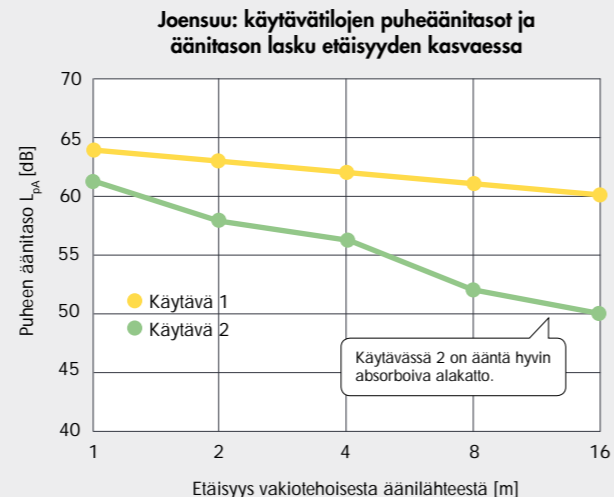
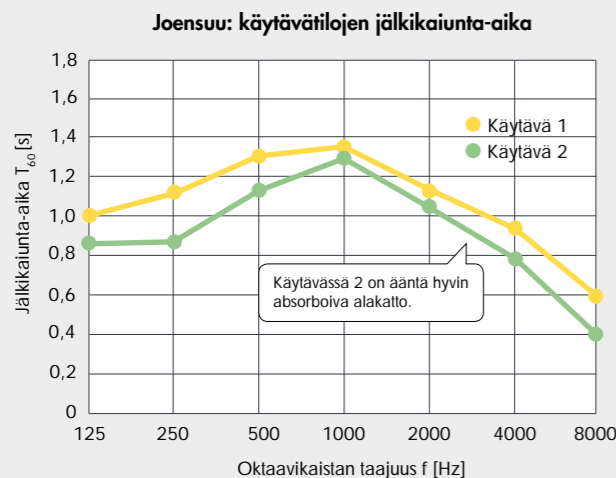
– Alakattopinnan takana kulkee paljon tekniikkaa, joten meille erityisen tärkeää oli, että akustiikkalevyt ovat myös helposti avattavissa mahdollisia huoltotöitä ajatellen, Sanna Ahola korostaa.

Akustiikan kannalta erikoistiloja Vaasassa ovat esimerkiksi valvomotilat. Niissä samassa isossa tilassa

on useampia potilaita ja hoitajien työpiste. Intimiteettisuoja on kuitenkin saatava kohtuulliseksi, mikä vaatii riittävästi äänenvaimennusta.

– Vaasassa akustiikkasuunnittelu oli projektin alusta saakka mukana. Näin tärkeisiin asioihin päästiin puuttamaan ja ääniympäristöstä saatiin toimiva. Tämä ei ole ollenkaan itsestäänselvyys, sillä sairaaloista löytyy paljon todella huonoja ääniympäristöjä, Y-rakennuksen akustiikkasuunnittelusta vastannut **Eija Halme-Salo** Alpo Halme Oy:stä kertoo. ●

Promethor Oy mittasi jälkikaiunta-ajan ja puheensiirtaindeksin eri tiloissa Joensuun keskussairaalan psykiatrian L-talossa ja Vaasan keskussairaalan Y-rakennuksessa. Tuloksia verrattiin Rakennusten akustinen luokitus -standardin mukaisiin ohjearvoihin.

Kuvat: Katja Löönen /
Vaasan keskussairaalan kuvarkisto

Ecophon akustiikkatuotteet Vaasan keskussairaalan Y-rakennuksessa:

- Focus A (toimistot, taukotilat, odotustilat, käytävät, vastaanottotilat, päiväsalit)
- Hygiene Meditec (keittiöt, suihkut, huuhteluhuoneet, heräämöt, potilashuoneet, toimenpidehuoneet ja salien käytävät)
- Hygiene Protec (leikkaussalit, eristys huoneet)

Ecophon akustiikkatuotteet Joensuun keskussairaalan L-talossa:

- Ecophon Hygiene Performance A
- Ecophon Focus A
- Focus XL
- Ecophon Master B

Lisätietoja:

Ecophon

Jyrki Kilpikari

konseptikehittäjä, terveydenhuollon tilat

040 556 3126

jyrki.kilpikari@saint-gobain.com

www.ecophon.fi

Ecophon[®]
SAINT-GOBAIN

A SOUND EFFECT ON PEOPLE